

MANUÁL K MZ

Metodické združenia

Metodické združenie sa v súlade s vyhláškou o materskej škole zriaďuje v dvojtriednych a viactriednych materských školách ako poradný a iniciatívny orgán riaditeľky. Metodické združenie sa zaoberá konkrétnymi aktuálnymi výchovno-vzdelávacími problémami, zohráva významnú rolu aj pri tvorbe alebo prípadnej úprave a zmene školského vzdelávacieho programu.

Členmi metodického združenia sú všetci učitelia materskej školy. Ak v materskej škole pôsobí asistent učiteľky, je tiež členom metodického združenia.

Riaditeľka materskej školy sa zúčastňuje **na zasadnutí metodického združenia** vtedy, **ak ju naň prizvú.**

Vedením metodického združenia poveruje riaditeľka **odborne zdatnú učiteľku**, ktorá **s riaditeľkou úzko spolupracuje** pri riešení aktuálnych otázok **súvisiacich s výchovou a vzdelávaním.**

Metodické združenie pracuje na základe **plánu činnosti**, ktorý **každoročne schvaľuje riaditeľka školy** (Metodika predprimárneho vzdelávania , Štátny pedagogický ústav, 2011).

Vedúca metodického združenia:

- koordinuje plnenie učebných osnov školského vzdelávacieho programu,
- vykonáva poradenskú činnosť zameranú na kvalitnú realizáciu výchovno-vzdelávacej činnosti,
- vykonáva poradenskú činnosť zameranú na skvalitňovanie plánovania, projektovania, programovania výchovno-vzdelávacej činnosti,
- prezentuje výsledky dobrej praxe vo vnútri materskej školy i navonok,
- zabezpečuje tok informácií smerom od riaditeľky materskej školy k pedagogickým zamestnancom i naopak, od pedagogických zamestnancov k riaditeľke,
- zodpovedá za:
 - plnenie plánu činnosti metodického združenia,
 - vedenie riadnych, príp. i mimoriadnych zasadnutí metodického združenia,
 - vedenie zápisníc zo zasadnutí metodického združenia,
 - spoluprácu s vedením materskej školy.

Vedúca metodického združenia sa podieľa na organizovaní rozvoja profesijných kompetencií pedagogických zamestnancov a **vykonáva projektovú, poradenskú a hodnotiacu činnosť** zameranú na skvalitňovanie výchovy a vzdelávania.

Členovia metodického združenia majú právo:

- vyjadrovať sa k odborným otázkam týkajúcim sa výchovno-vzdelávacej činnosti,
 - byť informovaný o zásadných a aktuálnych otázkach výchovno-vzdelávacej činnosti
- a koncepčných zámeroch materskej školy,
- aktívne rozvíjať svoje odborné profesijné kompetencie.

členovia metodického združenia majú povinnosť:

- zúčastňovať sa na riadnych, príp. aj mimoriadnych zasadnutiach metodického združenia,
- plniť závery a prípadné uznesenia prijaté na zasadnutiach metodického združenia,
- aktívne sa podieľať na svojom profesijnom rozvoji (Metodika predprimárneho vzdelávania, str. 206.).

Súčasťou plánu činnosti metodického združenia môže byť:

- prezentácia odborných problematík z odbornej literatúry získaných samoštúdiom,
- prezentácia poznatkov získaných účasťou na vzdelávacích podujatiach organizovaných v rámci kontinuálneho vzdelávania,
- výmena pedagogických skúseností,
- analyzovanie školského vzdelávacieho programu a navrhovanie jeho prípadných zmien a úprav na základe záverov vykonaných analýz,
- prezentácia produktov výtvarných a pracovných činností detí a učiteliek, alebo
- praktické ukážky výchovno-vzdelávacej činnosti s deťmi.

Pri tvorbe plánu činnosti metodického združenia sa vychádza aj z dispozícií Pedagogicko-organizačných pokynov ministerstva školstva pre školy a školské zariadenia na príslušný školský rok.

Zasadnutia metodického združenia bývajú **spravidla 4 krát ročne** (môže ich byť aj viac).

Okrem **zasadnutí uskutočňovaných** podľa plánu činnosti metodického združenia sa môžu, napr. v závislosti od účasti učiteliek na vzdelávacích aktivitách, uskutočniť aj **mimoriadne zasadnutia** metodického združenia.

Ako **poradný a iniciatívny orgán** riaditeľky materskej školy sa metodické združenie zaoberá:

- aktuálnymi otázkami výchovy a vzdelávania,
- koordinuje kontinuálne vzdelávanie pedagogických zamestnancov,
- umožňuje pracovať s aktuálnymi informáciami týkajúcimi sa odborných problematík súvisiacich s plnením cieľov a poslania materskej školy.

Ciele, úlohy, metódy a formy činnosti metodického združenia vyplývajú z **aktuálnych**

a **perspektívnych potrieb** materskej školy a **koncepčných zámerov** ministerstva školstva prezentujúcich štátnu školskú politiku.

Súčasťou činnosti metodického združenia môžu byť aj **vzájomné hospitácie** pedagogických zamestnancov, alebo tzv. **poradenské hospitácie** vedúcej metodického združenia ostatným pedagogickým zamestnancom materskej školy.

Metodické združenie v materskej škole plní nasledovné funkcie:

Odborno-metodická funkcia:

sledovať pedagogicko-organizačné pokyny ministerstva pre školy a školské zariadenia

na daný školský rok a tieto premietnuť do plánov činnosti metodického združenia a

dodržiavať ich,

poskytovať odbornú pomoc začínajúcim učiteľom v rámci adaptačného vzdelávania,

napomáhať rozvoju profesijných kompetencií triednych učiteľiek,

podieľať sa na tvorbe a používaní diagnostických nástrojov na hodnotenie (diagnostikovanie) detí,

poskytovať odbornú pomoc pri príprave interných projektov materskej školy,

poskytovať odbornú pomoc pri príprave prezentačných materiálov materskej školy,

poskytovať odborné konzultácie pre rodičov, partnerov školy,

poskytovať vzájomnú odbornú pomoc pri sebavzdelávaní zameranom na rozvíjanie, prehĺbovanie profesijného a kariérového rastu všetkých pedagogických zamestnancov.

Kontrolno-hodnotiaca funkcia:

predkladať iniciatívne návrhy na riešenie odborných pedagogických problémov,

prerokúvať a posudzovať návrhy na skvalitnenie výchovy a vzdelávania, spracúvať

pripomienky, odporúčania a stanoviská,

overovať navrhované riešenia v pedagogickej praxi,

hodnotiť výchovno-vzdelávacie výsledky detí.

Dôležitou dokumentáciou spojenou s činnosťou metodického združenia (ktorú v súlade s vyhláškou o materskej škole musia materské školy viesť) sú **zápisnice zo zasadnutí metodického združenia**. **Zápisnice** zachytávajú:

priebeh,

- obsah,
- závery a prípadné uznesenia zasadnutia metodického združenia.

Zápisnicu z rokovania metodického združenia vypracúva **zapisovateľka**, určená vedúcou metodického združenia na začiatku zasadnutia metodického združenia.

Zapisovateľka zodpovedá za správnosť, úplnosť a objektívnosť zápisnice. Aby zápisnica obsahovala objektívny a úplný obraz o prerokúvaných odborných problematikách a aby závery a prípadné uznesenia boli kompletne, za to zodpovedá aj **overovateľka** zápisnice, ktorú určí vedúca metodického združenia.

Zápisnica z rokovania metodického združenia sa môže zaznamenávať do zošita (výber veľkosti formátu je na rozhodnutí vedúcej metodického združenia, ale spravidla je to A4);

na papier, alebo sa píše na počítači. Zošit, v ktorom sa vedú zápisnice, má byť riadne

označený a opečiatkovaný; ak sa zápisnica píše na papier – všetky strany majú byť očíslované, tak isto, ak sa píše v počítači, strany majú byť tiež očíslované.

Odporúča sa, aby zápisnica z rokovania metodického združenia **obsahovala**

- a) dátum konania zasadnutia,
- b) program zasadnutia,
- c) stručný a výstižný záznam prerokúvaných odborných problematik,
- e) stručný záznam diskusie,
- f) výsledky zasadnutia, alebo hlasovania o prípadných návrhoch uznesení,
- g) závery a uznesenia,
- h) meno a podpis zapisovateľky a overovateľky zápisnice,
- i) podpis vedúcej metodického združenia a podlhovastú pečiatku školy,
- j) podpis pedagogického zamestnanca/zamestnancov, ktorý nebol prítomný na zasadnutí metodického združenia a dodatočne sa oboznámil s obsahom zápisnice,
- k) prezenčnú listinu, ktorá obsahuje menný zoznam prítomných, neprítomných, ospravedlnených, prizvaných hostí (pri prizvaných host'och sa odporúča uviesť aj názov inštitúcie, v ktorej pracujú/ktorú zastupujú) a ich vlastnoručné podpisy.

Metódy metodického združenia

Činnosti a aktivity naplánované metodickým združením sa realizujú v materských škôl, ale aj mimo nich, počas celého školského roka.

Ide o metódy a formy, pri ktorých sú učiteľky aktívne. Okrem tradičných metód sa do popredia dostávajú také metódy, ktoré aktivizujú tvorivosť,

kooperáciu a profesijný rast učiteliek materskej školy. Ako uvádza Pavlov, I. (1997, s. 32), metódy činnosti metodického združenia sú „*také postupy, ktoré umožňujú efektívne dosahovanie vytýčených cieľov činnosti*“. Miňová, M. (2001), Pavlov, I. (1997) a Uváčková, I. (2009/10) sa zhodujú a najčastejšie uvádzajú tieto metódy metodického združenia:

Pedagogický deň alebo metodický deň je metóda a zároveň forma. Organizácia pedagogického dňa má svoj metodický postup. Aspoň mesiac dopredu prerokuje vedenie materskej školy s vedúcou metodického združenia a s metodikom vzdelávacej organizácie tému, obsah, podmienky a realizáciu dňa. Vedúca metodického združenia a poverené učiteľky vypracujú podrobný projekt pedagogického dňa a môžu pripraviť tézy problematiky, metodický list, zoznam bibliografie. Oboznámia s projektom ostatných pedagogických zamestnancov. Pri realizácii je okrem naplnenia vytýčených cieľov potrebné vymedziť dostatočný priestor na diskusiu, otázky výchovného vplyvu na deti, tvorivú výmenu skúseností z odbornó–metodickej problematiky a riešenie iných problémov. Závery formulované organizátormi alebo vzniknuté počas diskusie je potrebné zaznamenať napr. ako odporúčania pre učiteľky materskej školy, metodické orgány, vedenie materskej školy, ako postup pri riešení výchovno–vzdelávacích problémov.

Diskusná skupina – je skupina najviac 8 učiteľov pod vedením vedúceho metodického združenia. Jej cieľom je v dôvernej atmosfére a v pokojnej diskusii vzájomne si pomôcť pri každodenných problémoch v pracovnom i v osobnom živote. Diskusie pomáhajú pri redukovaní napätia a pri čoraz častejšie sa vyskytujúcom syndróme vyhorenia. Počas diskusie vznikajú pozitívne sociálne vzťahy, skupinové cítenie, schopnosť otvorene hovoriť o vlastných výchovno–vzdelávacích problémoch. Je potrebné vypočuť si názory druhých a dospieť tak k novým názorom a riešeniam, ktoré sa dajú ľahko aplikovať v praxi. Diskusné stretnutia sa môžu realizovať 1-krát mesačne. Zasadnutia sú podľa plánu metodického združenia, ale môžu sa realizovať výnimočne aj podľa požiadaviek

a potrieb učiteliek. Metóda diskusnej skupiny sa v praxi materských škôl veľmi často nevyskytuje najčastejšie z dôvodu nedostatku vedomosti o tejto metóde.

Reflexívne techniky - tvoria formy edukačnej činnosti na skvalitnenie edukačného procesu prostredníctvom otvorených hodín, v ktorých vyučujúca učiteľka umožní skupine pedagógov sledovať priebeh vlastnej edukačnej činnosti s využitím inovačných a tvorivých metód, ktoré obohacujú teóriu a prax.

Vzájomná kolegiálna supervízia - je metóda, pri ktorej je učiteľ odborníkom v niektorej oblasti a je supervízorom pre ostatných učiteľov pre danú problematiku (učiteľka je odborníkom v edukačných činnostiach so zameraním na predčitateľskú gramotnosť a stáva sa supervízorom pre ostatné kolegyne pre rozvoj komunikatívnych kompetencií). Učitelia v nej získajú nové skúsenosti, ktoré môžu zlepšiť edukačný proces.

Vzájomné metodické poradenstvo - je poradenstvo učiteľa učiteľovi o nových, inovatívnych metódach, prostriedkoch a formách výchovno-vzdelávacej práce, výmena poznatkov a informácií zo vzdelávacích stretnutí ostatnými učiteľkami v materskej škole.

Sebareflexia učiteľky - je metóda prostredníctvom videozáznamu učiteľkinej činnosti. Umožní učiteľke konfrontáciu predstavy seba v edukačnej činnosti s reálnym obrazom. Videozáznam môže analyzovať učiteľka sama pre seba, v spolupráci so skúsenou učiteľkou alebo v rámci diskusie na zasadnutí metodického združenia. Výsledky analýzy môže využiť na zlepšenie edukačného procesu, zlepšenie atmosféry, prístupu k deťom;

Vzdelávanie učiteliek, spoločné vzdelávanie, sebavzdelávanie – sú metódy, ktoré prispievajú k zvyšovaniu a k zdokonaľovaniu kvalifikácie učiteliek materskej školy prostredníctvom metodického združenia vytvorením príjemnej atmosféry.

Akčný výskum v triede materskej školy - jeho cieľom je získať výsledky, ktoré môže materská škola použiť v pedagogickej praxi na prehĺbenie

a rozšírenie profesijných spôsobilostí učiteliek materskej školy, ako motiváciu pre inovačné postupy v edukačnom procese a sebareflexiu.

Portfólio učiteľa tvoria metodické materiály, učebné plány, zásobník edukačných aktivít, pracovných listov a pod., ktoré si učiteľka zbiera a dopĺňa pre svoje potreby;

Študijné návštevy a pobyty – exkurzie do materských škôl v iných mestách, krajinách, napr. so Spoločnosťou pre predškolskú výchovu, Socrates Comenius a pod. Elsner, D. (2000) uvádza metódu *Benchmarking*, pri ktorej sa učitelia učia na cudzích úspechoch. Nejde len o obyčajnú návštevu inej materskej školy, pri ktorej sú návštevníci pasívni, ale vyžaduje sa od nich aj aktivita. Prichádzajúci učitelia si pripravujú dotazníky s aktuálnymi problémami, otázkami týkajúcimi sa výchovy a vzdelávania učiteľov hosťujúcej materskej školy. Po návrate do svojej materskej školy informácie z dotazníkov zhromaždia, preanalyzujú a vyberajú z nich tie, ktoré môžu využiť na zlepšenie efektivity svojej materskej školy. Je to metóda, pri ktorej návšteva prináša efektívne výsledky, ktoré môže materská škola využiť na zefektívnenie edukačného procesu a materskej školy.

Metódy na zdokonaľovanie a zvyšovanie efektívnosti a profesionálnej kvality učiteliek materskej školy sa v rámci metodického združenia volia podľa potrieb materskej školy. Pre dobré vzdelávanie je potrebné vytvorenie pozitívnej atmosféry v pedagogickom kolektíve. Prispieva k tomu aj profesionálny, ale zároveň individuálny prístup vedúcej metodického združenia k ostatným členom pedagogickej rady.